

Forandring i det, der hidtil har været paa-
tænkt under hele denne Sags Behandling,
som at indføre den ved Sø- og Handels-
retten i København brugte Procedure uden
for København, sikkert vil have til Følge,
at Lovforslaget ikke kommer ud eller kan
tilendebringes i denne Samling. Jeg anser
naturligvis ligesom den ærede sidste Taler
den mundtlige Procedure for i sig selv at
være bedre end den skriftlige, det har jeg
lagt for Dagen ved mange Lejligheder, det
er en Ting, som jeg føler mig fuldt over-
bevist om, det gælder ikke alene om Proce-
duren i Sø- og Handelsretssager, men om
Procedure i det hele taget. Men jeg vil
dertil tilføje, at jeg paa den anden Side
rigtig nok ikke anser den nu for Sø- og
Handelsretten foreskrevne Procedure for at
være i og for sig fuldkommen, jeg tror
tværtimod, at der klæber mange Mangler
derved, og jeg holder mig temmelig over-
bevist om, naar man nu — som jeg haaber,
om ikke lang Tid — skrider til Udarbejdelse
af Forslag om mundtlig Procedure i alle
civile Sager, at den saa ikke vil være saa
lidt forskellig fra den, der indeholdes i Sø-
og Handelsretsloven — den mundtlige Proce-
dure der. Hele Ordningen af Proces-
maaden, som fandt Sted i Sø- og Handels-
retsloven, var et første Forsøg, og selv
affet fra, om man ønsker at indføre Umiddel-
barhedsprincippet for Bevisførelsens Ved-
kommende i fremtidige Processer eller ikke,
er den Procesmaade, som foreskrives i Sø-
og Handelsretsloven, efter min Mening ikke
tilfredsstillende, og der er ikke saa Spørgs-
maal, som staa i det uklare og til Dels ere
ubesvarede, og derimellem Kardinalspørgs-
maalet, Hovedspørgsmaalet for den mundt-
lige Procedure i det hele taget. Det er
Spørgsmaal, som hidtil ikke have foranlediget
store praktiske Vanskeligheder, vistnok for en
Del fordi Appel fra Sø- og Handelsretten
jo gaar til en anden Ret, hvor ogsaa
mundtlig Procedure finder Sted, nemlig

Proceduren er mundtlig, end naar den er
skriftlig. Det tror jeg ogsaa er anerkendt
af andre, og det blev ogsaa fremhævet i det
andet Ting af det ærede Medlem der,
som er særlig stemt for mundtlig Procedure.
Han satte alligevel saa megen Pris paa
Lægmands Medvirkning, at, selv om Proce-
duren var skriftlig, maatte han ønske, at den
indsørfes, og jeg tror som sagt, at, om der
end er enkelte Vanskeligheder, er der ikke no-
gen Umulighed for at saa Lægmands Med-
virkning, uagtet Proceduren er skriftlig, idet
vi jo have haft noget tilsvarende tidligere i
den københavnske Soret, indtil den nu be-
staaende Procedure i den nuværende Sø- og
Handelsret blev indført i 1861. Ved den
doværende københavnske Soret var det om-
trent paa samme Maade, som man tænker
sig det her, kun at der var noget mere, og
Proceduren var dog skriftlig ligesom i de
øvrige Processer den Gang, og man har
alligevel aldrig hørt, at det foranledigede
nogen særdeles Vanskelighed for disse Læg-
dommers Medvirkning, at Proceduren var
skriftlig. Det er en selvfølgelig Sag, at de
maatte søge saa godt som muligt selv at
gennemlæse Sagens Akter. Uagtet det ikke
egner sig til Optagelse i Loven som en ud-
trykkelig Forskrift, tør man stole paa, at der
vil hdes dem den fornødne Vejledning af
Dommeren ved en Konference med dem inden
Dommens Afgørelse, for at de kunne forstaa
hele Sagen, som den foreligger, forudsat, at
den ikke er saa simpel, at en saadan Vejled-
ning fra Dommerens Side er overflødig.
Disse Søgager ville i mange Tilfælde være
saa simple, at mange Lægmande ville kunne
forstaa dem efter de skriftlige Indlæg. Jeg
kan derfor kun fravaade at indblande dette
Spørgsmaal i denne Sag nu, dels paa
Grund af det fildige Stadium, hvorpaa det
rejses — jeg ved jo desuden aldeles ikke,
hvoreledes det vil blive optaget i det andet
Ting — og dels fordi jeg selv anser det for
uheldigt at skride til Indførelsen af en Pro-